

DACKENYTT

NR 1 - våren 2021

Midsommar på Idö

Foto Tommy Larsson

Svenska Kryssarklubben
Dackekretsen

Svenska Kryssarklubben
Dackekretsen

I detta nummer:

Ordförande	3
Styrelse, nämnder	4
Havet, båtliv o mat	6
Rabatt - navigation	12
Fyrplatsen Dämman	13
Båtteknik	21
Miljö	22
SXK - Varor	23
Eskader/Arr	24
Familjeeskader	25
Hamn o Farled	27
24- timmars	29
Nya medlemmar	31

Svenska Kryssarklubben
Dackekretsen

Dackennytt är en tidning för medlemmarna i Kryssarklubbens Dackekrets

Ansvarig utgivare
Staffan Rydberg

Hemsida
www.sxk.se

Bankgiro
221-3460

Annonsera i Dackennytt

Helsida	900 kr
Halvsida	500 kr
Kvartsida	300 kr

En månads annonsering på hemsidan 1 500 kr

Har Du bytt E-post adress?

Vi skickar påminnelser och ny information med E-post, så att Du snabbt blir uppdaterad om vad som är på gång. Vid varje utskick får vi ett 40 -tal i retur.

Ändra själv i medlemsregistret, eller skicka ny adress till
per-ake@pam-styrkonsult.se

Missa inte viktig information, ändra NU!

Ordförandes rader

Dackekretsen har haft ett antal styrelsemöte över telefon, och även årsmöte. Mycket glädjande med ett antal nya i styrelsen, som jag välkomnar. Vi har ett samarbete med Blekingekretsen om två digitala föredrag och vi kommer att visa filmen: Ur sund ur hav, digitalt den 14/4 Övrig planering av verksamhet fortsätter men kolla på vår hemsida. Vi anpassar oss, det är kanske det människan är bäst på. Vi hittar på ett sätt att klara av det nya. Men det skulle vara skönt med ett slut på pandemin, i varje fall att se slutet inom räckhåll. Precis som efter en längre segling över hav är det underbart att komma i hamn och förtöja båten tryggt och lugnt. Vill berätta om en favoritholme utanför Kalmar där jag ofta la till på -60 talet med min MFI flygfisk 3,35 lång.

GRIMSKÄR:

Är en mindre holme i Kalmarsund söder om Kalmar. Ön kallades för Stegelholmen och var en avrättningsplats där brottslingar steglades. Namnet Grimskär lär komma från ett grinande människohuvud på en påle.

Grimskär uppfördes 1611-1623 byggdes ut 1685-1696 även 1794-1795 . Anläggningen utdömdes 1822 och blev då Lots och Fyrplats. 1943 anlades en underjordisk minstation, stationen hade 11 mans besättning och minorna var placerade i rännen till Kalmar. Minstationen avvecklades 1988

Jag rekommenderar ett besök på denna historiska plats, om man vill besöka den underjordiska minstationen kan besök bokas på Kalmar Turistcenter 0480-417 70.

Det finns en liten hamn som är mycket grund, men man kan angöra i hamninloppet vid gott väder .

Se möjligheter i denna speciella situation vi har fått nya saker att glädjas åt. Vi har mer tid. Vi gör fina saker vi inte hade gjort annars. Även helt ensamma seglare trivs gott. Vi är nog många som har läst Joshua Slocums bok från slutet av artonhundratalet. Han hade det bra. Har du inte läst boken gör det. Men visst saknar vi barn, barnbarn och vänner. Värdet blir ännu större när det är svårt att ses. Kanske vi får använda digital teknik. Kanske vi kan äta middag tillsammans över ev. Zoom-länk. Vi får prova.

Nu fick vi något att tänka på

Vi ses på sjön

Staffan

Dackekretsens styrelse och nämnder 2020 -2021

Ordförande	Staffan Rydberg, Örntorp 211, 380 31 Läckeby, 070 557 76 94 e-post staffanrydberg@telia.com
Vice- ordförande	Per-Åke Magnusson, Ekenäsgatan 41, 388 96 Hagby Tfn 0480-332 10, 073-805 53 53 e-post per-ake@pam-styrkonsult.se
Sekreterare	Maritha Brodell, Uvögatan 6, 572 40 Oskarshamn, Tfn 070-202 02 99 e-post maritha.brodell@bahnhof.se
Skattmästare	Tommy Larsson, Vintergatan 1 B, 393 51 Kalmar 070-285 13 01 e-post tommy@kloc.se
Ledamot	Hans Martinsson, Stensövägen 63 A, 392 47 Kalmar, Tfn 076-804 32 38 e-post hans@martinsson.cc
Ledamot	Iréne Årnell, Ekenäsgatan 41, 388 96 Hagby Tfn 0480-332 10, 0709-31 41 41 e-post irene@pam-styrkonsult.se
Ledamot	Pär Svensson, Piparegårdsvägen 21, 394 77 Kalmar Tfn 070-647 01 79 e-post par.svensson@telia.com
Ledamot	Anders Karlzén, Hallströmsgatan 6, 593 31 Västervik Tfn 070-848 18 17 e-post anders@karlzen.se
Suppleant	Roland Josefsson, Kabelstigen 4, 574 37 Vetlanda, 070-668 32 78 e-post kabelstigen4@telia.com
Suppleant	Bengt Sigmer, Skrindvägen 5, 382 46 Nybro Tfn 0481-153 02, 070-687 37 37 e-post bengt.sigmer@telia.com
Suppleant	Kurt-Inge Nilsson, Rävuddegatan 16, 572 95 Figeholm Tfn 070-215 12 48 e-post kurtinge48@gmail.com

Valberedning sammankallande	Vakant
Valberedning	Vakant
Valberedning	Kenneth Brodell, Ulvögatan 6, 572 40 Oskarshamn Tfn 070-601 68 97 e-post kenneth.brodell@bahnhof.se
Webmaster	Martin Lesén, Johan Ills väg 13, 387 33 Borgholm Tfn 070-588 31 26 e-post martin@lesén.nu
Utbildningsnämnden	Martin Lesén, Johan Ills väg 13, 387 33 Borgholm Tfn 070-588 31 26 e-post martin@lesén.nu
Eskadernämnden Båttekniska nämnden	Per-Åke Magnusson, Ekenäsgatan 41, 388 96 Hagby Tfn 0480-332 10, 073-805 53 53 e-post per-ake@pam-styrkonsult.se
24-timmars nämnden	Vakant
Svenska Sjö (Båtsäkerhet)	Per-Åke Magnusson, Ekenäsgatan 41, 388 96 Hagby Tfn 0480-332 10, 073-805 53 53 e-post per-ake@pam-styrkonsult.se
Miljönämnden	Lars-Göran Dahlström, Hagmarksvägen 82, 574 34 Vetlanda Tfn 070-616 72 90 e-post dahlis41@hotmail.com
Hamn- och Farledsnämnden	Hans Martinsson, Stensövägen 63A, 392 47 Kalmar, Tfn 076-804 32 38 e-post hans@martinsson.cc
Hamn och Farledsnämnden	Pär Svensson, Piparegårdsvägen 21, 394 77 Kalmar Tfn 070-647 01 79 e-post par.svensson@telia.com
Försäljning	Tommy Larsson, Vintergatan 1 B, 393 51 Kalmar Tfn 070-285 13 01 e-post tommy@kloc.se
Revisorer	Henrik Sjöberg, tfn 070 444 39 18 Olle Utterback , tfn 0708-15 02 47

HAVET, BÅTLIV & MAT

Sjön suger brukar man säga. Visst är det så. Efter en dags segling och när man hittat en fin natthamn är man alltid sugen på mat. För mig har det alltid varit viktigt att planera mat samtidigt som seglingsplanerna görs. Gäller både helgseglingar, semesterseglingar och segling tillsammans med goda vänner. Jag har de senaste åren sedan vi skaffade ny båt 2007 seglat gubbsegling med mina vänner. "Sjöbjörnen", erfaren seglare med flera Gotland runt på meritlistan. "Mönsteråsaren" som hade en Maxi 909 är också en van seglare. Under den tid, som vi inte hade någon egen båt fick vi segla med honom och hans sambo några dagar varje sommar. 2008 gjorde vi första gubbseglingen, "Sjöbjörnen", "Mönsteråsaren" och jag. Vi seglade från Kalmar till Nynäshamn. 2009 kom "Franskmannen" med i besättningen. Han är gift med min frus syssling. Dom bor i södra Frankrike nära Spanska gränsen. Han har seglingserfarenhet sedan barnsben från Medelhavet, Biscaya och Afrikas västkust. Med en fransman i besättningen så höjs ribban för mathållningen ombord. Jag gör meny för dom dagar vi skall segla som jag sedan ger till Sjöbjörnen som inhandlar goda viner och övrig dryck som passar till maten. "Sjöbjörnen" är utöver seglingskompetensen en bra kock och det gäller även för "Mönsteråsaren".

"Franskmannen" är väldigt bra på viner, smaker och dofter och kan snabbt avgöra om ett vin passar till den mat vi lagar. För övrigt är han bättre på att vara "hand" i köket och diska än på att laga mat.

Trygg natthamn. Nu kan matlagningen börja.

Här presenteras några av alla goda maträtter som vi har haft.

Skaldjursrisotto. 4 portioner

4 portioner risotto grundrecept.

4 dl Avorioris

2 schalottenlökar

1-2 msk smör

1 dl vitt vin

8-9 dl hönsbuljong

1-2 dl färskrivna parmesanost

1 burk räkor i vatten

1 burk musslor i vatten

Hacka schalottenlöken fint. Smält smöret i en kastrull och fräs löken mjuk. Häll i riset efter nån minut och fräs alltsammans glansigt under 2-3 minuter. Tillsätt vinet. Späd sedan i omgångar under omrörning med buljongen. Låt riset suga upp buljongen innan mer hälls på. Koka på svag värme i ca 20 minuter tills riset känns mjukt. Rör i den färskrivna parmesanosten och eventuellt en extra klick smör. Smaka av med salt och peppar. Låt räkor, krabba och musslor rinna av i ett durkslag. Lägg i skaldjuren i risotton precis innan servering.

Ett glas vitt vin passar bra till denna rätt.

Caesarsallad med kyckling. 4 portioner.

Romansallad

1 dl färskrivn parmesanost

2-3 kycklingfiléer

1 pkt bacon

Brödkrutonger

Caesardressing

Salta och peppra kycklingfiléerna och stek dom gyllenbruna tills dom blir genomstekta.

Skär dom i bitar innan servering. Dela och knaperstekt bacon. Skär eller riv salladen i bitar och lägg upp på tallrikar. Strö över brödkrutonger, bacon och parmesanost.

Servera med Caesardressing och öl.

Ibland lyxar vi till det med en förrätt

Sill i glas med kavring en riktigt god sommar-rätt. 4-6 portioner.

1 burk matjessill i bitar
1 rödlök
1 dl finskuren gräslök
1 dl kvarg (10 %)
3 dl gräddfil
1 msk finrivet citronskal
½ dl små kapris
Svartpeppar
Rädisor och dill till garnering
Ca 200g kavring, finhackad
Smör

Stek kavringhacket i smör 5-10 minuter. Lägg det på ett hushållspapper. Häll av och hacka sillen, men spara 1 msk av sillspadet. Skala och finhacka löken. Blanda sill, lök, gräslök, kvarg, gräddfil, citronskal, kapris, sillspad och ett halvt kryddmått peppar. Fördela röran i glas. Strö över kavringhacket vid servering. Garnera med tunt skurna rädisor och dill.
Till detta passar en liten nubbe och öl.

Grillad biff med avokadosallad, senapssås. 4portioner

Biffar och marinad

4 utskurna biffar (a' 150 g)
3 msk japansk soja
1 msk honung
1 msk rödvinsvinäger
½ tsk nymald svartpeppar
1 tsk salt

Avokadosallad

1 pkt bacon
4 avokador
3 msk rostad lök
1 msk rödvinsvinäger
½ tsk salt
1 krm nymald svartpeppar
1 ask körsbärstomater (250 g)
1 påse måchesallad (80 g)
1 romansallad

Senapssås

2 dl lätt crème fraîche
2 msk dijonsenap
1 msk honung
½ tsk salt

Marinad: Blanda soja, honung, vinäger och peppar. Pensla biffarna med blandningen och låt ligga i rumstemperatur i ca 20 minuter.

Sallad: Strimla bacon och knaperstekt det. Lägg det på ett hushållspapper. Skala och kärna ur och skär avokadorna i stora tärningar. Blanda den rostade löken med olja vinäger och salt. Blanda dressingen med avokadon. Vänd ner bacon, tomater och sallad.

Sås: Rör ihop crème fraîche, senap, honung och salt.

Grilla biffarna direkt över glöden 2-4 minuter på varje sida. Krydda med salt.

Ett glas rött vin passar till denna rätt, varför inte en Rioja.

Hoppas detta kåseri inspirerar till många kulinariska matstunder för kommande somrar på havet.

Foto och text
Tommy Larsson

DACKEKRETSEN ERBJUDER RABATT PÅ NAVIGATIONSKURSER

Förarintyg online

Kustskeppare online

VHF/SRC online

Dackekretsen har genom samarbete med Sjösportskolan fått möjlighet att erbjuda våra medlemmar 20% rabatt på navigationskurser online/on demand. Det betyder att man läser i sin egen takt - när man vill, var man vill, i 6 månader. Det passar ju bra i coronatider!

Följande kurser omfattas av rabatten:

- Förarintyg
- Kustskeppare
- VHF/SRC
- Övningsprov

Vår rabattkod, som gäller för kursavgiften, är aktiv under hela 2021 och när man har köpt en kurs gäller den i 6 månader. Om man behöver kurslitteratur, övningsjökort etc. tillkommer kostnader för dem.

Examinationen kan inte göras online utan man måste träffa en av NFB (Nämnden För Båtlivsutbildning) godkänd förhørsförrättare för att göra provet. Förhørsförrättare finns på många platser och man kan hitta dem på NFB's hemsida. <https://batlivsutbildning.se/sok-forhorsforrattare/> Examinationen kostar 625 kr enligt av NFB fastställd taxa.

Sjösportskolan har hållit på med navigationsutbildningar sedan 1967, så det är väl genomarbetade kurser. Sjösportskolan har skrivit två av de kursböcker som ofta används av andra navigationsutbildningar, nämligen "Kurs och bäring" och "VHF till Sjöss". Sedan 2021 är man även godkänd av Myndigheten för Yrkeshögskolan att hålla den ettåriga utbildningen "Fartyg- och Maskinbefäl 8 – Skärgårdsentreprenör".

Mer information om kurserna och bokning finns på Sjösportskolans hemsida: <https://www.sjosportskolan.se/online-kurser/>

Rabattkod: **Dacke2021**

Fyrplatsen Dämman

Författare: Tom Karlberg, Stocksund.

Ett speciellt tack till Svenska Fyrsällskapet som har hjälpt till med text och bilder från sin medlemsskrift "Blänket" 2020:4.

I århundraden har grundet Dämman varit känt av lotsar och sjöfarande i Kalmarsund. Men det var först på 1800-talet som myndigheterna började planera för en fyr på grundet. Grundet har alltid varit vanskligt.

Endast vid lågt vattenstånd kunde man se grundet – en eller annan liten del var då synligt över vattenytan.

*Dämmans fyr före ombyggnaden 1893.
Foto: Lotsverket*

För att få till en konstgjord ö, på vilken en fyr med byggnad kunde uppföras, måste stora utfyllnader göras. Utfyllnaden gjordes med sten. Stenen togs ur stenbrott på Blå Jungfrun, en ö i Kalmarsund, som ligger ett par timmars segeltid från Dämman. Utfyllnaden och själva byggnationen genomfördes under några år på 1870-talet. (Detta finns detaljerat beskrivet i Svenska Fyrsällskapets fyrlexikon). År 1874 kunde man inviga fyrplatsen.

Dämman bestod av två enheter, dels den konstgjorda ön med fyren, dels fyrvaktare- och fyrmästareboställena belägna på närbelägna Svartö. Denna ö ligger ungefär tre distansminuter från fyren. På Svartö bodde fyrpersonalens familjer. I perioder tjänstgjorde personalen på fyren och avlöstes av de som tillbringat några dagar hos sina familjer på Svartö. Ett tjänstgöringsschema fanns upprättat och "det hela" rullade på månad efter månad.

Några av mina släktingar har varit verksamma på Dämman. Min farfar (John Wilhelm Karlberg) tjänstgjorde på fyrplatsen i början av 1900-talet. Min far föddes på Svartö. Min morbror (Torsten Andreas Samulesson se Blänket 2020:3) och ytterligare två i min släkt har varit i tjänst på fyren.

*Dämmans fyr någon gång på
1920-talet Foto: Vykort
Sida 13*

Min farfar var lite av en "uppfinnarjocke", kanske var han den förste som försökte att – till viss del i varje fall – automatisera fyrarna.

Här kommer ett utdrag ur tidningen Kalmar och ur Barometern från den 5:e september 1906:

"En vakthållningsapparat för fyrar – Den mekaniska fyrvaktaren"

För någon tid sedan meddelade vi, efter Mönsteråstidningen, att en af fyrbetjäningen vid Dämmans fyrplats i Kalmarsund, nämligen J.W.Karlberg, gjort en uppfinning i syfte att vakthållningen vid fyren kan upprätthållas.

Den manuelle vakthållningen vid fyren, som ofta är rätt besvärlig, kan ej alltid, trots bästa vilja hos fyrbetjäningen, garantera att fyren fungerar. För att driften av fyren skall bli alldeles säker har denna uppfinning gjorts.

Uppfinningen är byggd på fyrens värmekälla, en Lux-lampa eller dyligt. Då lampan av en eller annan anledning slocknar eller då fyrens mekanism icke arbetar, alarmerar en eller flera ringklockor på fyrstationen och felet kan genast blifva avhjälpt.

Denna uppfinning har nu på vederbörande anmodan blifvit anbragt just på Dämmans fyr, där uppfinnaren har sin verksamhet. Ifall uppfinningen i längden visar sig vara praktisk, är det antagligt att den kommer att tillämpas vid fyrarna i allmänhet. Anordningen är ej förenad med större omkostnader än ungefär en vanlig ringledning."

Jag undrar vad som senare hände med uppfinningen ...

Stormar och haverier

Under höst och vinter kunde det blåsa ordentligt på den karga fyrplatsen. En gång när ett par ur fyrpersonalen varit i land på Svartö och rodde tillbaka till fyren kom deras båt alldeles för nära vågbrytaren i den lilla hamnen. De törnade kraftigt mot piren och båten slog runt och de ombord hamnade i vattnet. På fyrplatsen såg fyrmästaren och fyrvaktaren vad som hände. Med ett rep och dess ände om magen på fyrmästaren, som stod stadigt på land, och andra änden av repet omkring fyrvaktaren, min morbror, påbörjades räddningsoperationen. Min morbror kastade sig i vattnet och lyckades bistå de nödställda så att de kom välbehållna upp på torra land. Detta var ju en olycka med en liten båt men det har också inträffat haverier med stora fartyg i närheten av fyrplatsen.

I en storm 1936, i tät dimma, grundstötte fartyget "Ellida" just utanför Dämman. Fartyget trafikerade under många år i slutet av 1800-talet och i början på 1900-talet flera hamnar på sin väg från Stockholm till Göteborg, då under namnet "Svea". Fartyget förde med sig både passagerare och gods.

Men nu var det alltså 1936.

Sida 14

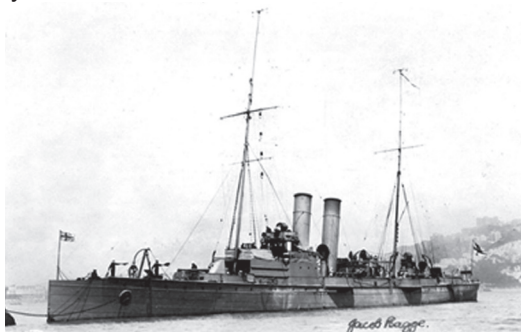

Ellida, Svea Bolaget

Helt nära fyren körde fartyget på grund. Inga passagerare fanns ombord men besättningen på 16 man var tvungna att gå i livbåtarna och kunde efter en del strapatser ta sig in till Dämman, där fyrpersonalen tog emot de nödställda. Alla räddades alltså. "Ellida" glider efter en tid av grundet och sjunker. Fartyget kan inte bärgas. Däremot gjordes, efter några veckor, försök att ta upp vissa delar av vraket. Detta arbete utfördes av personalen på bärgningsfartyget "Drotten". Vid ett tillfälle råkade en dykare förväxla elektriska kablar så att en sprängladdning detonerade just i närheten av dykaren, som då befann sig ombord på "Drotten". Dykaren omkom. Ytterligare ett par personer skadades. Den höga smällen hördes på Dämman. Lotsar och fyrpersonal tog sina båtar och åkte ut den lilla sträckan till haveriplatsen för att bistå och hjälpa de skadade.

Orosmoln på himlen – andra världskriget på gång

Våren 1939 låg torpedkryssare "Jacob Bagge" tillsammans med flera enheter ur svenska flotta för ankar på Vällöfjärden. Denna fjärd ligger i närheten av Dämman och Svartö. På kvällen, dagen före Valborgsmässoaftonen, hade ett antal flottister fått permission för att, via Svartö, åka in till Mönsterås på dans. När de skulle åter till sina fartyg vid 12-tiden på kvällen var det mörkt och kallt. Ett dussintal flottister stod på Svartö brygga och väntade på en stor barkass, som skulle föra dem över till fartygen. Men den stora båten hade problem med motorn så i stället kom en liten båt. Man gjorde en provlastning och tyckte att fribordet var tillräckligt för att ta alla med i båten. Väl ute på fjärden kom en större våg och slog över relingen, båten kantrade, så alla 14 hamnade i det kalla vattnet. Fyra av de fjorton lyckades simma iland eller blev uppluckade av räddningsbåten från eskaderns depåfartyg, där besättningen hade hört rop om hjälp. Detta var en stor tragedi för alla inblandade, anhöriga, svenska flottan och de boende på Dämman, Svartö och Vällö. Tio unga flottister, i 19-20-årsålder, omkom i olyckan på Vällöfjärden – en av svenska flottans mest tragiska olyckor i fredstid.

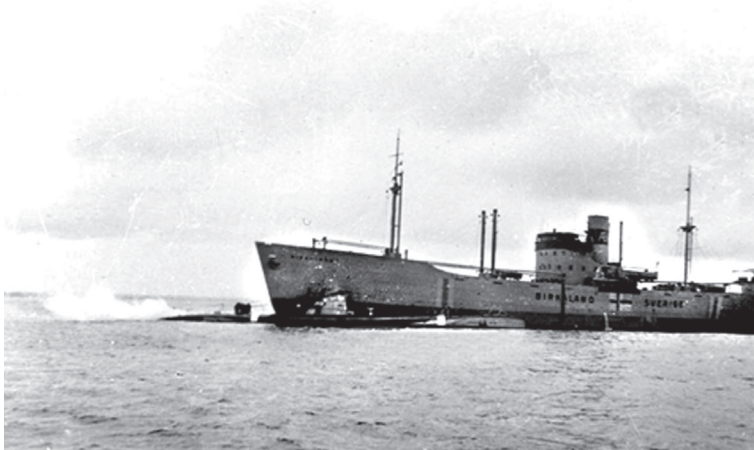

Torpedkryssaren "Jacob Bagge"

Några år senare, 9 juli 1942, då andra världskriget pågick, hade ångfartyget "Margareta" torpederats utanför Arkösund, en bra bit norr om Dämman. 14

man dog och följde med fartyget till botten, 4 man lyckades överleva katastrofen. Men det underliga är, att några veckor efter torpederingen hittade några fiskare i Kalmarsund fiskare i Kalmarsund en flytande stor trälåda. Om fyndplatsen var norr eller söder om Dämman förtäljer inte historien. Trälådan togs på släp och väl i land visade det sig att trälådan innehöll en zinkkista. I kistan fanns en död sjöman. Man kunde spåra och konstatera att trälådan med kista hade varit på färd med "Margareta" från Kiel, där den svenske sjömannen från Mellansverige hade dött av en hjärtinfarkt. Trälådan hade tydligen spolats överbord när "Margareta" sjönk. Eftersom zinkkistan var tät så flöt trälådan med innehåll, som alltså, tack vare ett par fiskare, kunde sändas vidare till Stockholm, där sjömannen begravdes på Skogskyrkogården.

Ett år senare, den 12 augusti 1943, färdades flera svenska ubåtar i övervattens-läge genom Kalmarsund. De beräknades passera Dämman på eftermiddagen. Men saker och ting skulle hända som förändrade tidsschemat. När ubåtarna Illern, Bävern och Uttern, möter tidigt på morgonen m/s "Birkaland" i en trång farled. Illern blev påseglad av det stora handelsfartyget och i detta ögonblick kastas delar av ubåtens besättning, som befinner sig på däck, överbord. "Birkaland" fortsätter sakta framåt med ubåten framför sin stäv för att försöka sätta den på grundare vatten. "Birkaland" får snabbt ut en av sina livbåtar och kan rädda hela besättningen på ubåten utom en man. Ubåten sjunker strax efteråt. Det var flaggubåtsmaskinisten K.G. Hamné som drunknade och som hittades två veckor senare vid ölandskusten. Lotsen på "Birkaland" och fartygschefen på "Illern" frias från all skuld vid den efterföljande sjöförklaringen. "Illern" bärgas och skrotas senare i Karlskrona.

*m/s "Birkaland" med ubåten "illern" hängande i stäven i ett försök att sätta ubåten på grund.
Foto: Flottans män, Malmö*

Lejdtrafiken

I början av 1940-talet kunde fyrpersonalen på Dämman räkna in åtskilliga tyska fartyg som passerade norrut (men även söderut). Fartygen gick ofta i konvoj, övervakade av svenska örlogsfartyg. De tyska fartygen brukade mötas av svenska flottan i Hanöbukten. De eskorterades genom Kalmarsund, förbi bl.a. Dämmans fyrplats. När de gick genom sundet hade de många gånger bytt ut sin Deutsche Kriegs-flagga till en handelsflagga. Alla soldater ombord på fartygen skulle hållas under däck – det skulle "se bättre ut" – inget fick avslöjas. Efter passage av Dämman gick färden norrut mot Ölands norra udde och vidare längs den svenska kusten till söder om Åland, där man snart kom in på finskt territorialvatten och de svenska eskortfartygen kunde återvända.

Vad som på den tiden var allmänt känt, var att tusentals tyska soldater färdades under krigsåren på svenska järnvägar på genomresa till Finland – den så kallade transitotrafiken (Engelbrechtdivisionen). Men, att minst lika många soldater med materiel och utrustning förflyttades från Tyskland via inre svenskt vatten och på svenskt territorialvatten till Finland är inte lika känt. Vad man med säkerhet vet är att under hösten 1941 gick 93 stora fartyg med trupper och materiel genom Kalmarsund och under 1942 passerade 25 tyska fartyg. De södergående fartygen förde bl.a. med sig sårade tyska soldater från striderna i Finland. Man kan undra över hur neutrala vi egentligen var i Sverige under 1940-talet.

Hitlers lustjakt "Grille" nu örlogsfartyg med svensk eskort.

Foto: Sjöhistoriska museet

Ett av de tyska örlogsfartyg som gick genom Kalmarsund var Hitlers tidigare lustjakt "Grille". Under kriget ombyggd till minutlägnings- och truppfartyg.

Åren rullar på och vid Dämman sker flera olyckstillbud, grundstötningar och haverier

I december 1964 sjönk "Nordfart III" i svår storm. Detta hände en knapp kilometer utanför Dämman. "Nordfart III" har haft många namn. Hon sjösattes 1916 och gick som lastfartyg under många år, men under tidigt 1960-tal gick fartyget som bilfärja mellan Timmernabben på fastlandet och Borgholm på Öland. Fartyget kunde ta 15 bilar och hundra passagerare.

Men nu, 1964, var hon lastad med ytong-sten och råkade ut för storm och hög sjö vid Dämman. Fartyget krängde illa och tog in vatten. Lotsarna och fyrpersonalen såg händelseförloppet och larmade sjöräddningen, samtidigt som de själva försökte undsätta fartyget. Men stormen var för stark – personalen på Dämman kunde inte sjösätta sina båtar. Som av en händelse, befann sig lotsfartyget "Kalmar" i närheten och kunde gå med högsta fart mot haveristen. "Nordfarts" besättning på två man hoppade i sjön då fartyget sjönk. De två klamrade sig fast på vrakgods som flöt omkring. Efter nästan en timme i det kalla vattnet var "Kalmar" framme och kunde plocka upp och rädda de skeppsbrutna. De två ombordvarande räddades alltså, men fartyget gick till botten och ligger på drygt 20 meters djup.

Dämman under senare tid

Fyren lyste och svepte sitt sken över Kalmarsund i nästan 100 år. Men 1968 släcktes fyren för gott. Som ersättning för Dämmans fyr har en 21 meter hög kassunfyr uppförts någon distansminut från den gamla fyren. Dämmans fyrhus stod tomt under några år men såldes senare och har bl.a. varit konferensanläggning, restaurang och hotell. Trots utbyggnad, moderniseringar och lyxiga inredningar var det nog svårt att få ekonomi i anläggningen, som upphörde efter några år. Under 2014 såldes Dämman på nytt, efter det att, det begärda priset på anläggningen hade dalat år efter år. Vad som nu skall hända med Dämman står, vad jag förstår, skrivit i stjärnorna.

Dämmans fyr som konferensanläggning, restaurang och hotell.

Foto: Esbjörn Hillberg

Sammanställt för Dackenytt av **Pär Svensson**

(Ett medlemskap i Svenska Fyrsällskapet kostar 200 kr/år. Se www.fyr.org)

Svenska Fyrsällskapet arbetar för att bevara Sveriges fyrrar

Svenska Fyrsällskapet's målsättning är att främja och utveckla intresset för och kunskapen om fyrrar, fyrplatser, fyrskepp och andra sjömärken.

I samarbete med olika kulturvårdande institutioner vill vi verka för att bevara fyrplatserna och även se till att händelser, levnadsöden och arbetsvillkor kring dessa dokumenteras.

För mer information se www.fyr.org.

**- Se vårt sortiment,
aktuella kampanjer eller
bläddra i vår katalog på
www.erlandsonsbygga.se**

Solna

Bagartorpsringen

Vardagar 9-19

Lördagar 9-15

Söndagar 10-14

Västervik

G:a Pappersbruket

Vardagar 10-18

Lördagar 10-14

Söndagar 10-14

Kungens Kurva

Stalandshuset

Vardagar 10-19

Lördagar 10-18

Söndagar 11-17

Göteborg

Sisjön

Vardagar 10-19

Lördagar 9-15

Söndagar 10-14

Sickla

Sickla Köpkvarter

Vardagar 10-19

Lördagar 10-17

Söndagar 11-17

Haninge

YAMAHA CENTER STHLM

Vardagar 10-18

Lördagar 10-15

Söndagar 10-14

Webbshop

Tel: 010-722 20 00

www.erlandsonsbygga.se

Båtteknik

Har Ni koll på era bottengenomföringar?

Skrovgenomföringar, sensorer och dräneringspluggar, du har fler hål i båten än du vill tänka på. Glöm dessutom inte bort axeltätningen på din propeller-axel.

Att segla på haven med dåliga bottenventiler är något av det farligaste man kan göra. Skulle en dålig bottenventil gå sönder mitt ute på havet kan konsekvenserna bli förödande.

Under senaste året har Kalmar Marina fått lyfta ett par båtar som har fått stora vattenläckage med anledning av att bottenventiler brustit. Under hösten/vintern har undertecknad medverkat med arbetet att byta bottenventiler på båtar där kunden har beställt byte.

Anmärkningsvärt är att några båtar hade så dåliga genomföringar att de brast när vi lossade slangklämmorna. Varför detta händer kan bero på flera saker t ex kvalitet, galvanisk korrosion, elektrolytisk korrosion, salthalt i vattnet mm.

Detta vill vi inte uppleva till havs

En bottenventil som varit monterad sedan 60-70-talet behöver med största sannolikhet bytas.

Gamla torra, hårda slangar har en betydligt större risk att spricka än nya färskas. Har slangarna suttit monterade i båten sedan den var ny är de förmodligen uttjänta. Det finns massor av olika slangtyper, både sämre och bättre, det kan vara lite svårt att veta vad som passar i just ditt fall. Rådgör med ditt servicevarv!

Sammanfattningsvis så är det ett måste att man kontrollerar genomföringarna, avstängningar, slangar och slangklämmor innan sjösättning. De ska klara att ruska i och några lätta slag med en gummihammare samt givetvis även gå att stänga.

Fördjupad läsning finns att läsa i SXX:s Båtpärm.

Tips! Bind en passade konisk kil vid varje genomföring så vet du vad den är om olyckan skulle vara framme.

Bengt Sigmer

Miljö

Håll Sverige Rent bjuder in till att gå med i Kusträddarna!

Vill du hjälpa till att rädda kusten från skräp? Boka i så fall in den 8 maj i kalendern. Då är det nämligen dags för Nordiska kuststädardagen 2021.

Gå ut till er närmaste strand, sjö eller annat vatten och plocka upp skräpet ni ser. Från kust till kust, hindrar vi skräp från att hamna i havet, en påse i taget. Ju fler vi blir, desto större skillnad kan vi göra.

Vi på Svenska Kryssarklubben är med och stöttar initiativet. Hoppas att du också vill vara med!

Med hänsyn till Corona får vi gå i mindre grupper och hålla avstånd och följa FHM rekommendationer.

Anmäl dig på www.hsr.se/kustraddarna. Från den 8 april kan man beställa ett kostnadsfritt skräpplockarpaket med påsar och handskar.

Viktiga datum för kampanjen. 8 april-Kampanjstart (även om man kan bli kusträddare året om). 8-28 april- Deltagarna kan beställa gratis skräpplockarpaket med påsar och handskar inför 8:e maj (så länge lagret räcker).

Här kommer länken för att anmäla sig <https://kustraddarna.hsr.se>

När ni deltar så kan ni ta några bilder och lägga ut dom på sociala medier ex instagram skriv då #hållsverigerent. Ni kan även skicka bilder till Maud Nordell maud.nordell@sxk.se.

När ni deltar så informera gärna den lokala pressen eller till och med lokal tv. Detta är ett bra sätt för att göra SXX synligt utåt.

SXK VAROR TILL FÖRSÄLJNING

VILL DU KÖPA NÅGOT KONTAKTA SKATTMÄSTAREN

Tommy Larsson mob. 070-285 13 01, e-post tommy@kloc.se

Portokostnad tillkommer om varor skall skickas.

Betalning kan ske med swish eller sättas in på bankgiro 221-3460.

SWISH 1232012581

Ange i meddelande antal och vara som köpts.

FLAGGOR MM	Pris	BÖCKER	Pris
Standert motorbåt 20x32	120: -	Östersjön	150: -
Föreningsflagga 18x24	125: -	Danmark	150: -
Föreningsflagga 24x32	135: -	Norrlandskust	150: -
Dackeflagga	100: -	Åbo skärgård	150: -
24-timmarsflagga	140: -	Ålands skärgård	150: -
Medlemsnål	22: -	Medelhavet	150: -
Kepsar	160: -	1000 tips för båtfolk	50: -
Mössa	120: -		
Väskor SXK	170: -		
Buff	100: -		
Bricka	130: -		
Skärbräda	130: -		

Eskader / Arrangemang

- **Arrangemang under vinterhalvåret**

Vi har varit inbjudna till ett antal digitala aktiviteter under våren 2021. Dessa har varit arrangerade av SXX Riks, Blekingekretsen samt Dacke med blandad inriktning. Det har varit trevlig att följa och det har alltid funnits något som passar för alla.

- **12/24-timmars**

Om coronaläget tillåter hoppas vi Dackar kunna träffas på Idö efter seglingen på kvällen den 5 juni. **Anmälan till Anders Karlzen, anders@karlzen.se angående deltagande på kvällen.**

Se vidare artikel i tidningen gällande för 12/24-timmars seglingen!

- **Den sjätte rikseskadern som går till Nyborg på Fyn!**

Tyvärr har rikseskadern blivit uppskjuten ytterligare ett år och planeras nu genomföras 2022!

- **Familjeeskader**

Eskader med sjörövertema med familjen Litsin. Se inbjudan nästa sida!

- **Ekenässeglingen**

Den årliga seglingen i Ekenäs är planerad till den 7 augusti. Vi får tro att seglingen kan genomföras, så får vi avvakta och se hur det blir med kringarrangemangen beroende av rådande läge.

Anmäl om ni tänker besöka Ekenäs

Per-Åke Magnusson tfn 0480-332 10, 073-805 53 53
eller via E-post per-ake@pam-styrkonsult.se

Iréne o Per-Åke

Familjeeskader med SXX Dacke

Välkomna att ta del av en spännande upptäckarresa med sjörövartema. Under eskadern kommer vi att leta efter ledtrådar som slutligen kommer att leda oss till en sedan länge bortglömd sjörövarskatt.

Eskadern riktar sig till familjer med barn i åldern ca 5 - 10 år. Yngre och äldre syskon är självklart välkomna. Vi besöker mysiga naturhamnar där vi förutom att leta skatter kan ses på berget, bada, grilla och umgås.

Start utanför Västervik med segling i Tjust & Gryts skärgårdar, vindarna bestämmer hur långt vi kommer. Vi siktar på att hålla ett lugnt tempo och segla 10-15 distans per dag.

Måndag till fredag v29 2021, 19/7 – 23/7.

Hamnarna kan vara grunda och små därför har eskadern rekommenderat största djupgående på 2 meter och max 6 båtar.

Anmälan

Eskaderledare: Henrik Litsin med familj Therese, Isabelle 6 år och Elilia 3 år.

Kontaktuppgifter: therese.litsin@hotmail.com, 0767-207549

Senast anmälan: 27/6

Avgift: 100kr

Allt under ett tak!

Marinelektronik Service Installation
30 år i branschen Bra priser
Marin inredning Mobiltelefoni

Välkommen till vår butik på Barlastgatan i Västervik!

Här kan vi förutom butik erbjuda en monteringshall, serviceverkstad och egen bryggplats för dig som kommer med båt.

Vi har mer än 30 års erfarenhet av marinelektronik och mobiltelefoni och är med vår kunskap ett tryggt val för dig som kund.

Vi samarbetar med ett flertal av de mest stabila varumärkena som står för kvalitet och som vi känner förtroende för.

Besök gärna vår webshop!
www.tjustel.se

Tel. 0490 - 822 50 Mail. star@tjustel.se

STAR
ELEKTRONIK

Hamn och Farled

Grävskopa i arbete för nya gästhamnen

Foto Hans Martinsson

Dackekretsen informerar:

För våra svajbojar har kontrollen för kommande säsong försenats på grund av den rådande pandemin men beräknas vara genomförd före årets båtsäsong. Bojen vid Segelsällskapet Vikingarnas (SSV) klubbholme Stora Hatten söder om Kalmar har utgått då det finns plats för gästande båtar på deras ö med tillgång till både el, färskvatten, toaletter samt en tömningsanläggning för båttoaletter. Avsikten är att flytta svajbojen till en plats närmare farleden genom Kalmar sund. Mer information kommer att finnas på Dackes hemsida före sommaren.

Projektet med att göra ett nytt storskaligt båtsportkort i samarbete med företaget Hydrographica är nu avslutat över Kalmar södra skärgård. Det finns att köpa i båtillbehörsbutiker och från www.hydrographica.se. Båtsportkortet är i skala 1:10 000 består av 6 blad i A3 format. En elektronisk version väntas vara klar före sommaren och kommer då att finnas i programmen för plottrarna. Läs mer om projektet i SXX:s tidning På Kryss nr.2 år 2021.

Kalmar kommer att till sommaren att få en ny mycket vackert belägen gästhamn i Slottsfjärden i nära anslutning till den nuvarande hamnen men med en anläggning söder om staden med ca 15 platser för gästande båtar. Muddringsarbete pågår för närvarande. Planen är att hamnen skall vara klar före sommaren. Dackekretsen kommer att vara behjälplig med framtagningen

av det nya detaljerade sjökortet i anslutning till gästhamnen tillsammans med SSV, Hydrographica och Kalmar kommun.

Dackekretsen kommer också att försöka få tillstånd ett nytt avtal med innehavaren av gästhamnen på Idö för att erhålla reducerade gästhamnspriser för Kryssaklubbsbåtar, och en mindre lokal i anslutning till hamnen för SXX medlemmar som föregående år.

Hamn och farled kommer inte att utöka antalet bojar på grund av den pågående pandemin som medfört minskade intäkter för SXX då kursverksamheten, seglarskolor och andra inkomstkällor minskat eller uteblivit. Vi välkomnar däremot gärna donationer till SXX:s bofond!

Hans Martinsson

Stugvärd på

Utklippan

2021?

Foto Pär Aronzon

Svenska Kryssarklubbens Blekingekrets har sedan 1986 haft verksamhet på Utklippan. Där bör vi sprida information om SXX, Blekingekretsen och det vackra Blekinge.

Vi har ett stugvärdssystem där medlemmar i SXX kan få möjligheten att vara stugvärd en vecka.

För en mindre avgift (600 kr/vecka) kan våra stugvärdar bo i vår lägenhet under en vecka. Uppgiften som stugvärd är inte alls betungande. Vi vill att värden utövar viss tillsyn på naturreservatet och sprider information om Kryssarklubben och Blekinge. Sedan kan man njuta av tystnaden, ha sälsafari, fiska, titta på övriga djur och växter i naturreservatet, läsa några böcker och vila själen.

Lägenheten har kök och vardagsrum på bottenplanet samt sovrum på övervåningen. Sovrummet har tre sängar + tre extra madrasser. Fri båtplats i hamnen ingår. Låter det lockande?

Är du registrerad som medlem i SXX (förutsättning!) är det bara till att Logga in och läsa mer på Blekingekretsens hemsida under fliken Stugvärd Utklippan 2021. (den fliken syns endast när du är inloggad)

Pär Aronzon Sammanställande för SXX Utklippan
zatasail@gmail.com, 0708-114173

24 - timmars

SEGLA 24-TIMMARS I DACKEKRETSEN 2021

En 24-timmarssegling handlar om att segla så långt som möjligt mellan fasta punkter på en given tid. Det avgörande är inte att få ut den sista 0,1 knop ur båten utan istället att välja en vägvinnande rutt med hänsyn till väder, vind, båt och besättning.

Seglingsperioden kan omfatta 12, 24, 48, 72, 96 eller 120 timmar.

Dackekretsens seglingar 2021:

- Vårseglingen 5 juni med en extra möjlighet 12 juni.
- Höstseglingen 4 september med en extra möjlighet 29 augusti.

Start och mål sker normalt vid samma punkt, men det är också möjligt att vid anmälan välja en annan målpunkt. På så sätt kan man ordna en gemensam målgång med möjlighet att dela erfarenheter och ha trevligt tillsammans.

Om coronaläget tillåter försöker vi ordna en träff på Idö efter seglingen på kvällen den 5 juni.

Mer detaljer finns 24-timmars.nu och Dackekretsens sida <https://24-timmars.nu/dacke-kretsen/>.

Dackekretsen söker en ny kontaktperson för 24-timmars.

Kontakta Pär Svensson par.svensson@telia.com om du är intresserad.

Pär Svensson

Det syns när våra kunder är nöjda

Svenska Sjö är specialister på båt och erbjuder våra försäkringstagare kunnig, snabb och smidig skadehantering till låga premier. Dessutom ger vi dig som kund resultatbonus på överskottet.

Som medlem i SBU försäkrar du din båt extra förmånligt, utöver andra rabatter såsom nautisk kompetens.

Sedan 1967 har vi tryggt båtägare och båt-klubsmedlemmar i hela landet, så nästa gång när vinkar, är det kanske en i gänget.

Välkommen att räkna ut din premie på www.svenskasjo.se eller läs av QR-koden.

Svenska Sjö är stolta över att vara ägda av riktigt båtfolk, tillsammans utvecklar vi det svenska båtlivet.

Svenska Sjö

Vi delar Båtlivet med dig

Nya medlemmar

Välkomna till Dackekretsen

*Vi hoppas Du skall trivas och få stort utbyte av ditt medlemskap,
har Du några frågor kontakta någon i vår styrelse, telefon och mejladresser
hittar du på sidan 6*

Leonid, Olexandra, Iana Fakeyeva och	
Anastasiya Kaspert	KALMAR
Gert Kindgren	VRETA KLOSTER
Johan Elvstam	KALMAR
Robert Gustafsson	VÄXJÖ
Andreas Karlsson, Anna Lanner	SOLNA
Gabriel Rye-Danjelsen	NORRAHAMMAR
Björn Karlsson	LINKÖPING
Axel, Ida, Otilia och Samuel Hallbäck	MOTALA
Fredrik Nilsson	MOTALA
Charles Puskaric, Maud Lindegårdh	
Puskaric	FÄRJESTADEN

Känner Du någon som vill bli medlem i Dackekretsen?

eller vill Du veta mer om oss, gå in på
www.dacke@sxk.se

eller ta kontakt med någon i styrelsen, adresser och telnr på sidan 6

Ni har väl varit inne och tittat på S XK's nyutformade hemsida?

Midsommar i Dalarna

Foto Iréne Årnell

Avsändare:
SXX DACKÉ c/o Rydberg
Örntorp 4083, 395 98 Läckeby